

- DRŽAVNI PREVENTIVNI MEHANIZEM -

poročilo
o opravljenem obisku
na lokaciji

POLICIJSKA POSTAJA SEŽANA

Pojasnilo: Varuh človekovih pravic Republike Slovenije (v nadaljevanju: Varuh) v okviru izvajanja nalog in pooblastil po Zakonu o ratifikaciji opcijskega protokola h Konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju (Uradni list RS, št. 114/2006) v vlogi državnega preventivnega mehanizma (v nadaljevanju: DPM) obiskuje kraje odvzema prostosti. V skupini, ki izvede obisk, poleg predstavnikov Varuha praviloma sodeluje(jo) tudi predstavnik(i) pogodbenih nevladnih organizacij ter občasno tudi neodvisni izvedenci medicinske in drugih strok in prevajalci. Pravna podlaga za opravljanje nadzorov s strani DPM je predstavljena na spletni strani [Varuh kot državni preventivni mehanizem](#).

Pričujoče poročilo vsebuje le bistvene ugotovitve o obisku s predlogi za izboljšanje razmer oziroma odpravo nepravilnosti. Izdelano je bilo na podlagi poročila o obisku DPM in odzivnega poročila pristojnih. Namenjeno je objavi na spletni strani Varuha.

Osnovni podatki o lokaciji:

- ▶ **Tip lokacije:** policijska postaja (v nadaljevanju: PP)
- ▶ **Kategorije oseb, ki jim je bila odvzeta prostost:** osebe v policijskem pridržanju.¹
- ▶ **Uradna zmogljivost in dejanska zasedenost lokacije na dan obiska:** PP ima dva prostora za pridržanje, in sicer enega za krajša pridržanja (do 12 ur)² in enega za daljša pridržanja (do 48 ur)³. V času našega obiska na PP ni bilo pridržane osebe.

Potek obiska in priprava poročila:

- ▶ Obisk je bil **nenajavljen** in **opravljen dne 7. 5. 2015**.⁴
- ▶ **Skupina za obisk:** en predstavnik Varuha (svetovalec varuha) ter en predstavnik pogodbene nevladne organizacije (SKUP).
- ▶ **Vsebina obiska:** sprejela sta nas dežurni policist in komandir, s katerima smo opravili pregled prostorov PP, pregled dokumentacije nekaj naključno izbranih primerov pridržanja ter zaključni pogovor

¹ V letu 2015 (v času od 1. 1. 2015 pa do 7. 5. 2015) so policisti odredili skupaj 18 pridržanj.

² Prostor je primeren za pridržanje ene osebe in je opremljen z lesenim ležiščem, žimnico in WC-jem na počep.

³ Prostor je primeren za pridržanje ene osebe in je opremljen z lesenim ležiščem, žimnico, pritrjeno mizo in pritrjenim stolom, kovinsko WC školjko in umivalnikom s tekočo vodo.

⁴ Prejšnji obisk te PP je bil opravljen 7. 4. 2010.

► **Poročanje:** poročilo o obisku je bilo poslano na Ministrstvo za notranje zadeve (v nadaljevanju: MNZ) 14. 5. 2015, skupaj s predlogom, da ga obravnava in nam v roku 30 dni sporoči morebitna stališča glede naših ugotovitev; tozadevni odgovor smo s strani organa prejeli 30. 6. 2015, torej 47. dan po odpremi.⁵

⁵ MNZ nas je o zamudi pri odgovoru pisno obvestilo 19. 6. 2015.

► **DPM je posebej pohvalil**

- da je bilo realizirano priporočilo DPM iz prejšnjega obiska in video nadzorni sistem v prostoru za krajše pridržanje ne pokriva več sanitarnega dela.
- da je bilo realizirano priporočilo DPM iz prejšnjega obiska in je bil na vidno mesto postavljen nabiralnik za anonimno oddajanje pripomb in pohval.

DPM: ponovno predlaga, da se v obeh prostorih za pridržanje jakost umetne svetlobe ustrezno zmanjša oziroma po možnosti opremita s sistemom regulacije jakosti umetne svetlobe.

MNZ: sporočamo, da bo za ureditev regulacije svetlobe poskrbela Policijska uprava Koper. Možnost ureditve je namreč vezana na zagotovitev finančnih sredstev v letu 2015.

DPM: ponovno predlaga, da se v okviru adaptacijskih del preuči možnost namestitve umivalnika s tekočo vodo v prostor za pridržanje št. 1.⁶

MNZ: sporočamo, da je bil predlog za namestitev umivalnika v prostor številka 1 evidentiran. Možnost ureditve je namreč vezana na zagotovitev finančnih sredstev v letu 2015.

DPM: ponovno predlaga, da se armatura na umivalniku ustrezno pritrdi oziroma po potrebi tudi zamenja.⁷

MNZ: sporočamo, da so na PP takoj popravili pritrditev vodne armature na umivalniku v prostoru številka 2.

DPM: predlagamo, da MNZ PP čimprej zagotovi ustrezne plakate in brošure s pravicami pridržanih oseb v več jezikih.⁸

MNZ: sporočamo, da je bilo po sprejetju novele Zakona o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 87/14; ZKP-M) za policiste pripravljeno novo obvestilo o pravicah osebe, ki ji je odvzeta prostost. Obvestilo in prevod obvestila v dvaindvajset tujih jezikov je policistom dostopno na intranetu policije, od koder ga lahko natisnejo. Sprememba brošure »Obvestilo o pravicah oseb, ki jim je odvzeta prostost« se še pripravlja. Plakat s pravicami oseb, ki ji je odvzeta prostost se ne bo ažuriral, ker že vsebuje osnovne pravice osebe, ki je odvzeta prostost (ne glede na pravno podlago odvzema prostosti), dodatne pravice in druge posebnosti pa so razvidne iz obvestila, ki ga prejme oseba, ki ji je odvzeta prostost.

⁶ V prostoru za krajše pridržanje, številka 1, pridržanim osebam še vedno ni omogočen neposredni dostop do tekoče vode.

⁷ V prostoru za daljše pridržanje označenim s številko 2, je bilo v času obiska ugotovljeno, da prejšnje priporočilo DPM (kljub navedbi MNZ v odzivnem poročilu številka 010-82/2010/9 (21-03), da bo »pomanjkljivost glede slabo pritrjene armature umivalnika odpravljena v najkrajšem času«) ni bilo realizirano, saj je bilo ponovno ugotovljeno, da armatura na umivalniku očitno še vedno ni bila dobro pritrjena oziroma se je ta (ob vsakem najmanjšem prijemu) premikala levo in desno.

⁸ Na več mestih te PP so bili izobešeni zastareli plakati MNZ o pravicah pridržane osebe oziroma so bile v prostoru za sprejem pridržane osebe nameščene stare brošure MNZ o pravicah pridržane osebe, ki ne vsebujejo pravice do brezplačne pravne pomoči po četrtem odstavku 4. člena Zakona o kazenskem postopku.

DPM: predlagamo, da se preuči možnost namestitve video nadzora v prostoru za sprejem.⁹

MNZ: sporočamo, da je nabava video-nadzorne opreme za prostor za sprejem pridržanih oseb predvidena v letu 2016.

DPM: predlagamo, da se PP zagotovi večje število vzglavnikov.¹⁰

MNZ: sporočamo, da so na PP že poskrbeli tudi za dodatne vzglavnike (sedaj jih imajo pet).

DPM: predlagamo, da se preuči možnost ureditve prostora, kjer bodo lahko pridržane osebe nemoteno opravljale razgovore z odvetnikom.¹¹

MNZ: sporočamo, da bo preučena možnost zagotovitve bolj primerne prostora za sprejem pridržanih oseb, ki bo omogočal nemotene razgovor z odvetnikom.

DPM: predlagamo, da se stene čakalnice očistijo oziroma po potrebi prepleskajo.¹²

MNZ: sporočamo, da so čakalnico na PP že prepleskali.

DPM: predlagamo, da se proučijo možnosti prereditve dvorišča v sprehajališče za pridržanje osebe.¹³

MNZ: sporočamo, da je bil evidentiran predlog zagotovitve prostora za prosto gibanje na prostem, ki bo realiziran v skladu s finančnimi zmožnostmi.

⁹ Ker prostor za sprejem pridržane osebe ni video nadzorovan, gre v tem primeru za pomanjkljivost, saj morebitnih navedb pridržanih ali zadržanih oseb o neprimernem ravnanju uradnih oseb z njimi na ta način ni mogoče preveriti. Predlagamo, da se proučijo možnosti odprave te pomanjkljivosti, saj je tudi Evropski odbor za preprečevanje mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja (Odbor) ob obiskih v Sloveniji že pozval, da se sprejmejo ukrepi, s katerimi se bo zagotovilo, da bo mogoče navedbe posameznikov o neprimernem ravnanju uradnih oseb preveriti. Kot je opozoril Odbor, elektronsko snemaje (avdio in/ali video) policijskih razgovorov namreč predstavlja pomembno dodatno varovalko zoper grdo ravnanje s pridržanimi osebami, ki lahko zagotovi popoln in avtentičen zapis postopka razgovora in s tem močno olajša preiskavo kakršnih koli trditvev o grobem ravnanju. To je zato v interesu tako oseb, s katerimi naj bi policija grdo ravnala, kot tudi policistov, če so soočeni z neutemeljenimi trditvami, da so bili vpleteni v grdo ravnanje. Elektronsko beleženje policijskih razgovorov prav tako zmanjšuje možnost, da bi pridržane osebe kasneje lažno zanikale, da so podale kakršne koli izjave.

¹⁰ V hodniku pred prostorom za sprejem pridržanih oseb se nahaja več omar, v katerih so po pojasnilu komandirja shranjeni vzglavniki, odeje, posteljnina, copati in hladni obroki. V času našega obiska na PP, v njih ni bilo vzglavnikov, saj sta bila 2 v čiščenju, 1 pa je bil še vedno umazan zaradi nedavnega pridržanja (PP namreč razpolaga samo s 3 vzglavniki).

¹¹ PP ne razpolaga s prostorom za razgovore pridržane osebe z odvetnikom. V ta namen se uporablja pisarna policistov, ki jo v tistem času zapustijo.

¹² Nasproti dežurnega policista se nahaja zastekljen prostor (čakalnica), katerega stene so bile v času obiska DPM umazane.

¹³ PP pridržanim osebam omogoča tudi gibanje na svežem zraku na notranjem dvorišču pod stalnim nadzorom policista, kar pa z varnostnega vidika ni povsem primerno. Nadstrešek, ki delno zakriva dvorišče je namreč zelo nizek in bi pridržani osebi omogočil dostop do strehe, iz katere je mogoče dostopati na streho sosednje zgradbe. Tudi sicer je bilo dvorišče, ki se ga lahko uporabi za sprehajališče v času obiska neočiščeno (ostanki listja).

DPM: predlagali smo, da komandir zaposlene, predvsem pomočnika komandirja, ki opravlja nadzor nad postopki pridržanj, opozori na večjo natančnost pri preverjanju postopkov pridržanj oziroma vnosih pridržanj v FIO evidenco.¹⁴

MNZ: sporočamo, da je komandir zaradi napak pri vnosu v evidenco odvzemov prostosti opozoril odgovornega starešino, 27. 5. 2015, pa so bili na večjo ažurnost pri beleženju in vnosu podatkov opozorjeni vsi policisti.

DPM: predlagamo, da se v obrazce, ki so potrebni za izvedbo pridržanja, v primerih, ko je pridržana oseba tujec evidentira, da je ta pridržana oseba, v primeru, ko je bila s pravicami seznanjena v slovenskem jeziku, le tega tudi razumela, na kar naj se policiste opozori in da le ti tako ravnajo v prihodnje, da se ne bo pojavil dvom, da oseba morda ni razumela pojasnila pravic, ki ji gredo med pridržanjem.¹⁵

MNZ: menimo, da je iz zapisa načina seznanitve osebe s pravicami razvidno, da gre za jezik, ki ga je oseba razumela.

¹⁴ Pri naključno izbranem primeru pridržanja (22. 1. 2015 začetek postopka ob 18.10 uri, pridržanje odrejeno 18.25, na podlagi druge točke prvega odstavka 64. člena Zakona o nalogah in pooblastilih policije) je bilo ugotovljeno, da podatka zaključka pridržanja na izpisu iz evidence pridržanja ni bilo. Ker torej na izpisu iz evidence pridržanja ni bilo podatka o zaključku pridržanja, je bilo s komandirjem to preverjeno še v elektronski knjigi pridržanj, pri čemer je bilo ugotovljeno, da tudi tam dejansko ta podatek ni vnesen. Kasneje je bilo s pregledom dokumentacije, in sicer obrazca »Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek ugotovljeno, da je bilo pridržanje te osebe zaključeno 22. 1. 2015 ob 23.00 uri. Po tej ugotovitvi je podatek zaključka pridržanja, že med našim obiskom, vnesel komandir.

¹⁵ Pri naključno izbranem primeru pridržanja tujca (10. do 11. 1. 2015, začetek postopka 20.40, pridržanje odrejeno ob 20.50 uri do 8.30 ure, na podlagi 24. člena Zakona o pravilih cestnega prometa) je bilo pri pregledu obrazca »Sklep o pridržanju« ugotovljeno, da je bila oseba s pravicami, ki ji gredo kot pridržani osebi, seznanjena v slovenskem jeziku, čeprav je šlo v tem primeru pridržanja za tujca, državljanca Italije, s stalnim bivališčem v Italiji. Komandir je navedeno ugotovitev komentiral, da naj bi v več primerih tujcev, državljanov Italije šlo za osebe, ki razumejo in govorijo slovensko, za kar naj bi verjetno šlo tudi v tem primeru.